

2018-12-13

KUVAILEVAN METATIEDON ASiantuntijaryhmän kokous

Aika: 13.12.2018 klo 10-15

Paikka: Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone, Yliopistonkatu 1

Läsnä: Pia Backman (Åbo Akademis Bibliotek), Ville Huhtala (Helsingin yliopiston kirjasto), Ulla Ikäheimo (Kansalliskirjasto), Sirpa Janhonen (Varastokirjasto), Minna Kantanen (Kansalliskirjasto), Silja Saarikoski (Seinäjoen ammattikorkeakoulun kirjasto), Anne-Mari Salmela (Turun yliopiston kirjasto), Jaana Uurasjärvi (Eduskunnan kirjasto), Anna Viitanen (Turun kaupunginkirjasto) ja Kiti Vilkki-Eriksson (Kansalliskirjasto)

Kutsuttuina asiantuntijoina: Anneli Renfors (Kirjastopalvelu), Minttu Hurme (Kansalliskirjasto), Marja-Liisa Seppälä (Kuvailustandardiryhmä) klo 11-12

Poissa: Sini Neuvonen (Espoon kaupunginkirjasto), Katja Hyvärinen (Itä-Suomen yliopiston kirjasto)

- 1. Edellisen kokouksen pöytäkirja
- 2. Ilmoitusasiat
- 3. Marja-Liisa Seppälä: RDA tilannekatsaus
- 4. MARC 21 (RDA) -sovellusohje
 - 4.1 Musiikkivideoiden kuvailu
 - 4.2 RDA-kevennyslinjaukset ja sovellusohjeen päivittäminen
 - 4.3 Pelien RDA-ohjeen päivitys - 000/09 koodi
 - 4.4 Musiikin luomisajankohta: 045 046
- 5. Kirjastojen kysymyksiä
 - 1) Kysymys: ISOT vai pienet alkukirjaimet?
 - 2) Kysymys: Daisy-äänikirjojen julkaisuvedot
 - 3) Kysymys: Kumean RDA-ohjeistuksessa 830-kentän esimerkeissä Sibelius-Akatemia on \$a-osakentässä suluissa – miksei: " / Sibelius-Akatemia"?
 - 4) Kysymys: Julkaisussa on monta ISBN-tunnusta, joista yhden tunnuksen yhteydessä on lyhenne "br" – mitä se tarkoittaa?
 - 5) Kysymys: Vaihtoehtoisen nimekkeen merkitseminen
- 6. Sihteerin valinta - kevätkausi 2019
- 7. Kevään 2019 kokoukset
- 8. Seuraava kokous

1. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin.

2. Ilmoitusasiat

Kansallisten kuvailun asiantuntijaryhmien (KUMEA, Sisku, Muusa ja Kusti) yhteiskokous 13.2.2019

Cecilia af Forselles aloitti Kansalliskirjaston ylikirjastonhoitajan tehtävässä 7.1.2019. [Lue uutinen](#)

Musiikin asiansanastot Musa ja Cilla on poistettu Asterista, sanastojen termit siirretty YSA:n ja Allärsin termeiksi. Vanhemmissa Melindan tietueissa on edelleen sanastotunnuksia "musa" ja "cilla", ne konvertoidaan osana YSAsta YSoon -projektia. Myös Suomalainen lajityyppi- ja muotosanasto SLM on nyt osa Asteria ja poimittavissa Melinda-tietueiden 655-kenttään Alephin otsikkomuotohaulla. Sanastotunnukseksi osakenttään \$2 merkitään termin kielestä riippuen slm/fin tai slm/swe.

Libris användardag 5.12.2018 -päivän esitykset ja videotallenne Libriksen [sivuilla](#)

Digitaalisten objektien **suomenkieliset käyttöoikeuskuvaukset** on nyt julkaistu sivustolla: <https://rightsstatements.org/page/1.0/?language=fi>. Arkistot, kirjastot ja museot voivat ottaa ne käyttöön verkkopalveluissa, kokoelmahallintajärjestelmissä ja luettelointiohjeissa. KUMEA-työryhmä laatii kevään aikana ohjeet kuvausten mahdollisesta soveltamisesta kirjastojen kuvailussa. Julkaisu-uutinen kokonaisuudessaan: <https://www.digime.fi/2018/12/11/digitaalisten-objektien-suomenkieliset-kayttooikeuskuvaukset-on-julkaistu/>

3. Marja-Liisa Seppälä: RDA tilannekatsaus

Marja-Liisa Seppälän esitys RDA:n uudistumisesta [Uusi RDA ja Kumea](#) ja keskustelua KUMEA:n roolista muutosten ohjeistamisessa.

4. MARC 21 (RDA) -sovellusohje

4.1 Musiikkivideoiden kuvailu

Videotallenteiden RDA-kuvailuohjeeseen on lisätty ohje musiikkivideoiden hakutiedon valinnasta:

Musiikkitalenteet

Säveltäjän ja esittäjän merkitseminen liikkuvan kuvan teoksissa. Liikkuvan kuvan auktorisoitu hakutieto muodostetaan teoksen ensisijaisesta nimekkeestä, joten säveltäjä tai esittäjä eivät kuulu 100-kenttään, vaikka kyseessä olisi esim. oopperataltiointi tai musiikkivideo. Säveltäjä on musiikkiteoksen tekijä. Liikkuvan kuvan teokseen liittyvään musiikkiteokseen voidaan merkitä suhde esimerkiksi auktorisoidulla hakutiedolla 700-kentässä (ks. <https://www.kiwi.fi/x/toRJBg>)

RDA:ssa musiikkivideot ovat aineistona liikkuvaa kuvaa, mutta sisällön asiantuntemus on musiikin kuvailijoilla. Jatkossa ohjeistusta päivitetään yhteistyössä Musiikin metatiedon asiantuntijaryhmän kanssa.

4.2 RDA-kevennyslinjaukset ja sovellusohjeen päivittäminen

856 kenttä päivitetty kokonaan

- Älä merkitse lisensoidun tms. aineiston organisaatiokohtaisia linkkejä Melindaan
- Jos lisensoidun aineiston linkki on kaikille organisaatioille sama, niin älä merkitse proxyn tms. linkkiä Melindaan.

4.3 Pelien RDA-ohjeen päivitys - 000/09 koodi

Pelien kuvailuohjeen tekstissä Nimiön merkkipaikka 000/09 a: UTF-8 korjattu muotoon: UCS/Unicode (UTF8)

4.4 Musiikin luomisajankohta: 045 046

Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmä suosittelee musiikin luomisajankohdan merkitsemistä koneymärrettävässä muodossa samalla tavoin kuin muissa aineistoissa eli kenttään 046. Nykyisin sävellysajankohta on kentässä 045. Musiikin metatiedon asiantuntijaryhmä hyväksyi muutoksen kokouksessaan 3.12.2018. Muutos on päivitetty myös MARC 21 -sovellusohjeeseen.

5. Kirjastojen kysymyksiä

1) Kysymys: ISOT vai pienet alkukirjaimet?

VASTAUS KUMEA suosittelee, että elementtien tietojen merkitsemisessä aloitetaan ensimmäinen sana isolla alkukirjaimella (ellei siitä ole erikseen ohjeistettu muuta).

Eli esimerkiksi näin:
[Kustannuspaikka tuntematon]
[Jakelupaikka tuntematon]

Samoin myös \$3-osakenttään:
300 ## \$3 Nide \$a 1 nide (53 sivua) :\$b kuvitettu ; \$c 28 cm
300 ## \$3 Kartta \$a 2 karttaa

2) Kysymys: Daisy-äänikirjojen julkaisuvuodet

Celian Daisy-äänikirjoihin on merkitty vain painetun kirjan julkaisuvuosi. Miten Daisyjen julkaisuvuosi pitäisi merkitä kuvailuun?

VASTAUS Celiasta kerrottiin, että Daisyissa oleva vuosiluku kertoo ajankohdan, jolloin äänikirjan tiedot on luetteloitu kirjastojärjestelmään. Koska levyihin tai Celianetiini ei ole siis merkitty julkaisuaikaa, kuvailua tehtäessä ei ole muuta vaihtoehtoa kuin arvioida se. Arvioitu julkaisuaika merkitään hakasiin.

3) Kysymys: Kumean RDA-ohjeistuksessa 830-kentän esimerkeissä Sibelius-Akatemia on \$a-osakentässä suluissa – miksei: " / Sibelius-Akatemia"?

490 1# \$a Publications of the Dept. of Church Music / Sibelius Academy, \$x [0787-7838] ; \$v 26
830 #0 \$a Kirkkomusiikin osaston julkaisuja (Sibelius-Akatemia), \$x 0787-7838 ; \$v 26.
Sarjan nimi kirjoitettu eri kielellä julkaisuun kuin millä sarjan nimi tavallisesti kirjoitetaan, eikä ISSN-tunnusta ole luetteloitavassa julkaisussa:

VASTAUS Kyseessä on virhe, joka näyttää periytyneen ISBD-sovellusohjeesta. Fennican sarja-aineistotietueessa:

222 #0 \$a Kirkkomusiikin osaston julkaisuja
245 00 \$a Kirkkomusiikin osaston julkaisuja / \$c Sibelius-akatemia.

Koska avainnimeke ja päänimeke eivät eroa toisistaan, niin 830-kenttään ei merkitä tarkenteita:

830 #0 \$a Kirkkomusiikin osaston julkaisuja, \$x 0787-7838 ; \$v 26.

Esimerkki on korjattu RDA- ja ISBD-sovellusohjeisiin.

4) Kysymys: Julkaisussa on monta ISBN-tunnusta, joista yhden tunnuksen yhteydessä on lyhenne "br" – mitä se tarkoittaa?

VASTAUS

Lyhenne "br" oli kumealaisille tuntematon, joten kysyimme kansainväliseltä ISBN-keskukselta, mitä se tarkoittaa. Sielläkään ei oltu varmoja merkityksestä, mutta arveltiin, että br voisi ISBN-numeron yhteydessä tarkoittaa braillea. Aineistoa kuvailtaessa vain saman ilmiön tunnuksia merkitään kuvailuun 020 kenttään (eli tässä tapauksessa ei merkitä braille-version tunnusta).

5) Kysymys: Vaihtoehtoisen nimekkeen merkitseminen

Erotetaanko vaihtoehtoinen nimeke ja sitä edeltävä vaihtoehtoa ilmaiseva sana ("tai"/"eli" tai vastaava muulla kielellä) päänimekkeestä pilkulla vai ei?

VASTAUS

Vaihtoehtoista nimekettä pidetään päänimekkeen osana RDA 2.3.6.3 ja se merkitään osaksi päänimekettä siinä muodossa kuin se esiintyy tiedonlähteessä RDA 2.3.1.4, myös välimerkit merkitään kuten julkaisussa. Vaihtoehtoista nimekettä tehdään lisäkirjaus kenttään 246. Vaihtoehtoista nimekettä ei merkitä osaksi teoksen ensisijaista nimekettä 6.2.2.8.

ESIMERKKI

245 10 Ꞥa Joulupukin johtamispaja eli Pukin parhaat neuvot / Ꞥc Toni Hinkka.

6. Sihteerin valinta - kevätkausi 2019

Työryhmän sihteerinä jatkaa Minna Kantanen.

7. Kevään 2019 kokoukset

- 12.2.2019 klo 10.15- Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone, Yliopistonkatu 1
- 13.2.2019 Kuvailuryhmien yhteiskokous
- 20.3.2019 klo 10.00- Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone, Yliopistonkatu 1
- 7.5.2019 klo 10.15- Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone, Yliopistonkatu 1
- 12.6.2019 klo 10.00- Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone, Yliopistonkatu 1

8. Seuraava kokous

12.2.2019 klo 10.15- Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone, Yliopistonkatu 1